

Consideracions i reflexions sobre la proposta de
"Pla Especial de regulació de les activitats extractives i la seva restauració"

CONSIDERACIONS I REFLEXIONS SOBRE LA PROPOSTA DE "PLA ESPECIAL DE REGULACIÓ DE LES ACTIVITATS EXTRACTIVES I LA SEVA RESTAURACIÓ"

Comissió de Sòl No Urbanitzable
ALTERNATIVA D'UNITAT POPULAR (AUP) DE RUBÍ

Rubí, 18 d'agost de 2015

1. INTRODUCCIÓ

Rubí, ben entrats al segle XXI, continua arrossegant greus dèficits estructurals que s'havien d'haver resolt ja fa dècades, com és el cas de la qüestió del model urbanístic i territorial.

Així, cal lamentar que no disposem encara d'una planificació urbanística actualitzada, moderna i adaptada a les necessitats de la gent de Rubí, de les seves activitats i del seu territori. De fet, encara és vigent l'anacrònic Pla General d'Ordenació (PGO) de l'any 1981 i la seva revisió posterior de 1987. Un Pla que és obsolet des de fa molts anys i que ja s'hauria d'haver revisat i actualitzat a mitjans dels anys noranta del segle passat. Però la manca de capacitat i de voluntat per part dels governs que tingut l'Ajuntament durant els darrers 20 anys, ha impossibilitat que Rubí disposés d'un model de planificació urbanística adaptat a les necessitats presents i futures de la ciutat.

Una de les implicacions negatives d'aquesta manca de model de ciutat és la baixa protecció que ha tingut (i té) el territori natural i rural de la ciutat, és a dir, el conjunt d'espais que s'integren en el que es coneix des del punt de vista urbanístic com a Sòl No Urbanitzable. Una situació que ha afavorit la proliferació d'aprofitaments altament destructors del territori, com han estat les activitats extractives i els abocadors de residus.

2. EL SÒL NO URBANITZABLE DE RUBÍ. VALORS I AMENACES

2.1 VALORS D'INTERÈS

Malgrat que no hi ha hagut una política pública activa de protecció i conservació del territori per part de l'administració municipal, **Rubí encara disposa d'un entorn natural i rural rellevant** tant a nivell de superfície (prop del 47% del terme municipal) com pel que fa als valors ambientals, econòmics i socials que arreceren els espais agraris, forestals i de ribera existents.

Uns valors que són essencials per a tota ciutat i la gent que hi vivim. Començant pels **valors ecològics**. Certament, els boscos, els camps, els erms i els torrents de Rubí són veritables reservoris de biodiversitat i hàbitats de múltiples espècies de flora i fauna. Destacable és la presència d'espècies animals protegides per la legislació vigent, com els quiròpters, els rèptils, els amfibis i determinades espècies de mamífers i d'ocells, entre d'altres.

A nivell ecològic, i gràcies a la ubicació geogràfica de Rubí, cal destacar que aquest entorn natural i rural és essencial per a la connectivitat ecològica entre grans zones naturals protegides del nostre entorn, com els Parcs Naturals de la Serra Collserola, de Sant Llorenç del Munt-Serra de l'Obac i de Montserrat.

Foto 1. Imatge aèria de la serra de Can Riquer (2001), flanquejada per les valls dels torrents de Can Canyadell (ponent) i de Can Pi de la Serra (llevant). És un dels espais centrals a Rubí del connector ecològic occidental.

Però tan importants com aquests valors ecològics cal destacar els **valors socioculturals** d'aquest territori. Són espais de lleure sostenible i de proximitat, que ens permeten, molt a prop de casa, fer activitats essencials per al nostre benestar i la nostra salut, com caminar, sortir a córrer, anar en bicicleta, passejar el gos, fer un pícnic, trobar un espai agradable de lectura,... I també són espais amb un clar potencial a nivell educatiu, ja que esdevenen l'escenari ideal per fer-hi activitats d'educació ambiental per als més petits, i que aprenguin de primera mà quines espècies de flora i fauna viuen en aquest territori, quins usos agraris hi ha o hi ha hagut, quin patrimoni cultural s'ha anat construint al llarg dels segles (masies, masos, pous, ponts, etc.), quins perills amenacen aquests indrets,...

Fotos 2 i 3. A l'esquerra, itinerari de natura amb l'Escola de Sardanes Flor de Neu, i a la dreta, activitat d'inventari forestal amb l'escola la Schola. Dues mostres d'un aprofitament sociocultural i educatiu sostenible del nostre territori.

A més, no cal oblidar tampoc el **vessant econòmic** d'aquest entorn: són espais que encara acullen una certa activitat agrícola i ramadera, si voleu ara per ara potser testimonial, però que en temps de canvi i de crisi com els actuals molt probablement anirà recuperant un pes no gens menyspreable a l'economia local. Espais, per tant, que ens poden aportar una agricultura i una ramaderia de qualitat ecològica i de proximitat, i que a la vegada siguin generadores de paisatge. Sense oblidar el potencial que hi ha a nivell de la gestió forestal, actualment inexistent, però que segur que pot esdevenir una nova activitat vinculada amb el l'aprofitament respectuós i sostenible del territori, amb l'ús de la biomassa com a font energètica renovable.

Foto 4. Vinya de l'Òscar Puig, a Can Xercavins, exemple de conreu tradicional de la terra.

Foto 5. Ramat d'ovelles pasturant per la plana agrícola de la serra de Can Riquer Vell.

Foto 6. Ramat d'ovelles pasturant als camps de Can Feliu.

Foto 7. Treball de llaurat dels terrenys agrícoles del Mas Jornet.

2.2 AMENACES

És evident, per tant, que **aquest entorn té un elevat interès i potencial, però no és menys cert que cal ser conscients dels greus perills que amenacen la seva continuïtat.** Començant per la nul·la voluntat de potenciar i protegir aquest entorn per part de l'Ajuntament. I passant per tot el reguitzell de perturbacions que l'estan malmetent i minant de mica en mica, com l'expansió residencial i industrial, la proliferació d'activitats extractives, la instal·lació d'abocadors de residus, les edificacions il·legals, la xarxa de distribució elèctrica, els horts en ubicacions no permeses, les infraestructures de comunicació, els vessaments d'aigües residuals a la xarxa hidrogràfica sense tractament previ, etc.

3. LES ACTIVITATS EXTRACTIVES. SITUACIÓ ACTUAL I PROBLEMÀTICA

3.1 SITUACIÓ ACTUAL

La implantació d'activitats extractives al terme municipal de Rubí ha estat realment extraordinària i excepcional des dels anys 70 del segle passat fins a l'actualitat.

Així ho reconeix la memòria del **Pla Especial de regulació de les activitats extractives i la seva restauració**, quan exposa que *"les característiques litològiques i geogràfiques del sòl han facilitat la implantació d'un nombre important d'activitats extractives a cel obert en un reduït espai geogràfic, que supera el caràcter d'excepcionalitat que caracteritza actuacions d'aquest tipus en el sòl no urbanitzable"*. Allò que havia d'haver estat un aprofitament excepcional del territori per a usos extractius puntuals, s'ha convertit dissortadament en un ús massa habitual al sòl no urbanitzable de Rubí.

En total, el Pla Especial cita fins a 20 activitats extractives diferents, distribuïdes arreu del terme municipal. Són les següents¹:

1. Cantera Rubí (Serra de Can Guilera).
2. Haymsa (Can Guitart) (Serra de Can Guilera)
3. Ampliació Can Guitart (Serra de Can Guilera)
4. La Veintidos (Serra de Can Carreras)
5. La Nou (Serra de Can Carreras)
6. Ampliació de Can Carreras (Serra de Can Carreras)
7. Can Carreras (Serra de Can Carreras)
8. Can Canyadell (Serra de Can Carreras)
9. Traymaco (Serra de Can Carreras)
10. Rubí (Serra de Can Carreras)
11. Celia II (Turó de Can Pujol)
12. Can Oriol (Polígon industrial de Can Sant Joan)
13. Angela (Entorn de Can Balasc)
14. Ampliació Tejala 1 (Entorn de Can Balasc)
15. Ampliació Tejala 2 (Entorn de Can Balasc)
16. Tejala (Entorn de Can Balasc)
17. Cova Solera – Mas Jornet (Entorn de Can Balasc)
18. Cova Solera (Entorn de Can Balasc)
19. Bonet (Polígon industrial de Can Calopa)
20. Pi de Vilaroc (Polígon industrial de Can Calopa)

En total, aquestes activitats ocupen més de 100 hectàrees de terreny, el que suposa pràcticament el 3% de la superfície del terme municipal i el 6,85% del sòl no urbanitzable². De l'espai afectat, el Pla Especial destaca que encara són actives les següents extensions: 24,7 hectàrees destinades a activitats extractives i 53,1 hectàrees destinades a abocadors, en total un 5,32% del sòl no urbanitzable del terme de Rubí.

¹ Els noms i les localitzacions de les activitats extractives són els que es descriuen a les fitxes del Pla Especial.

² Es pren com a referència la superfície del sòl no urbanitzable que recull la documentació del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) de Rubí aprovat de manera provisional el 10 de juny de 2010: 1.461,32 hectàrees.

En aquest sentit, cal destacar que Rubí ha contribuït en gran mesura a l'aportació de materials del subsòl, principalment àrids i argiles, per a la indústria de la construcció d'arreu del país. Ningú ens podrà retreure que no haguem hipotecat part del nostre territori per satisfer les necessitats del que ha estat el motor econòmic durant anys de la nostra economia. Certament, l'interès pels recursos miners del nostre territori ha passat pel damunt dels reclams de protecció que, reiteradament, s'han fet des de determinats sectors de la població, especialment per part de les entitats veïnals més properes a aquestes afectacions i de les entitats de defensa de la natura i del territori.

Rubí ja ha pagat, per tant, un peatge molt significatiu en forma d'aprofitaments extractius del seu territori, molts dels quals encara són actius i que seran vigents encara per molts més anys fins que esgotin els llimars autoritzats i duguin a terme els processos de restauració. Cal tenir en compte que de les 20 activitats relacionades, només tres han finalitzat la seva activitat i ja han estat restaurades, les altres 17 continuen en dansa en diversos estadis d'exploració i de funcionament. Només la finalització dels períodes vitals d'aquestes explotacions i les seves restauracions ja ens situa en un escenari altament complex des del punt de vista de la problemàtica ambiental i social associada a aquest tipus d'aprofitament. Imaginem si, a més, permetem l'obertura de noves activitats extractives.

3.2 PROBLEMÀTICA AMBIENTAL I SOCIAL

Aquesta contribució ha comportat, però, severos impactes que cal tenir molt presents quan ens plantejem l'elaboració d'un Pla Especial que ha de regular les activitats extractives, com el que es vol aprovar inicialment per part de l'Ajuntament de Rubí.

De forma molt sintètica, es citen els principals efectes ambientals i socials que genera l'aprofitament extractiu del territori:

- Eliminació absoluta de la vegetació dels indrets afectats.
- Eliminació total del relleu original del terreny.
- Eliminació dels hàbitats faunístics associats a aquell territori.
- Reducció de la connectivitat ecològica del territori i pèrdua de biodiversitat.
- Intrusió paisatgística radical.
- Generació d'emissions acústiques i atmosfèriques (pols en suspensió).
- Afectació a les vies d'accés a les activitats extractives.
- Greus molèsties i riscos per a la població que viu, treballa i estudia a l'entorn d'aquestes activitats.

Cal considerar que tots aquests problemes s'agreugen en el cas que una activitat extractiva es converteixi en un dipòsit controlat de residus, com ha estat el cas de Can Carreras, o pot ser el cas de Can Balasc si prevalen els interessos particulars sobre el bé comú.

Foto 8. Imatge aèria de l'activitat extractiva d'Arrins SL a Can Balasc, on ara es vol dur a terme un dipòsit de residus.

4. LA PROPOSTA INICIAL DE PLA ESPECIAL D'ACTIVITATS EXTRACTIVES

Recentment, el govern de l'Ajuntament de Rubí ha presentat als grups municipals la documentació del **Pla Especial de regulació de les activitats extractives i la seva restauració**, per a la seva aprovació inicial per part de l'administració local.

Revisada la proposta de Pla Especial, cal plantejar les següents consideracions i reflexions:

➔ **El Pla Especial procura ordenar l'execució de noves activitats extractives i dipòsits controlats de residus, i potenciar el control municipal de les mateixes.**

Cal valorar l'esforç del govern municipal per dotar-se d'una eina urbanística que li permeti fer un pas endavant i posar ordre, després d'anys de descontrol, a la proliferació d'activitats extractives i dipòsits controlats de residus al terme municipal. És una millora evident respecte la situació actual, i així cal destacar-la, ja que restringeix la implantació de noves activitats i estableix uns protocols d'actuació municipal per garantir que estiguin més controlades. En tot cas, però, és insuficient des de l'òptica de la protecció integral del territori natural i rural de Rubí.

➔ **El Pla Especial, malgrat les restriccions plantejades, acaba donant cobertura a la implantació de noves activitats extractives i de nous dipòsits controlats de residus.**

A la Memòria del Pla Especial es valora la situació de Rubí dels darrers anys com *"una situació límit"*. L'equip redactor calcula que el 2013 les activitats extractives ocupaven una superfície de 24,6 hectàrees i els abocadors una superfície de 53,1 hectàrees. En conjunt, això representava el 5% del sòl no urbanitzable del terme de Rubí.

Malgrat aquesta evidència i malgrat totes les repercussions negatives que aquest tipus d'aprofitament del sòl no urbanitzable ha provocat i continua provocant a Rubí, la proposta de Pla Especial que ha encarregat l'Ajuntament no fa sinó fer possible l'establiment, en un futur immediat i per un període de temps indeterminat, de noves activitats extractives al terme de Rubí i també de futurs dipòsits controlats de residus.

El Pla Especial, per tant, no té en consideració, a la pràctica, la sobredimensió d'activitats extractives existents al terme de Rubí, amb l'impacte territorial i temporal que se'n deriva. Aquest és un aspecte que també recull l'informe de 23 de juliol de 2015 elaborat per l'Oficina Territorial d'Acció i Avaluació Ambiental de Barcelona, en el marc del qual es demana que es corregeixi aquest dèficit.

Cal tenir en compte que el Pla Especial, a la seva Memòria, proposa que es puguin donar llicències d'obertura de noves extractives fins a 25 hectàrees de forma simultània. Aquest seria el màxim d'ocupació al que podrien arribar diverses activitats que operessin dins del mateix espai temporal. Malgrat que això pugui semblar una restricció, no ho és pas, tinguem en compte que aquesta possibilitat comportaria que el terme de Rubí podria tenir en algun moment fins a 50 hectàrees del territori afectades per activitats extractives (les 25 hectàrees existents i les noves 25 hectàrees). Si el mateix Pla Especial ja reconeix que el fet de tenir ara 25 hectàrees és una *"situació límit"*, com li podríem dir a una situació que arribés a tenir entre 25 i 50 hectàrees? I això sense considerar els abocadors, que ara afecten a 50 hectàrees i que

es podrien incrementar en 25 hectàrees més de forma simultània. Propostes com aquesta evidencien que el Pla Especial no persegueix precisament la protecció integral del territori.

➔ **El Pla Especial no garanteix la protecció del connector ecològic occidental al seu pas pel territori de Rubí.**

És especialment greu la cobertura que fa el Pla Especial en relació a la possibilitat d'implantar noves activitats extractives en espais d'interès del sòl no urbanitzable de la ciutat.

Cert és que s'estableixen àrees del no urbanitzable en les que es prohibeix aquest ús, com són les zones inundables, la geozona de Can Calopa, els Hàbitats d'Interès Comunitari, els espais situats a menys de 300 m de sòl urbà residencial o els espais situats a menys de 100 de sòl urbà industrial i/o de serveis, entre d'altres. I això és positiu i s'ha de destacar.

Però de la mateixa manera cal lamentar que amb el Pla Especial s'obri la porta a implantar noves activitats extractives a la resta del sòl no urbanitzable, com és el cas de l'espai que s'integra en el connector ecològic occidental que enllaça els espais naturals protegits de la Serra de Collserola, de Sant Llorenç del Munt-Serra de l'Obac i de Montserrat.

Axí, zones com la Carena del Mig (carena forestal situada entre les valls dels torrents de Can Canyadell Vell i de Can Barceló), la Serra de l'Oleguera, la Serra de Can Riquer Vell, la plana de Can Pi de la Serra, la plana de Can Serrafossà, la vall del Torrent Fondo entre les terres de Can Serrafossà i de Can Balasc, etc., poden ser espais aptes, amb determinades condicions, per a l'establiment de noves extractives. Com també ho poden ser altres enclavaments d'interès com les ruïnes de Can Canyadell Vell, les ruïnes de Can Guilera, les ruïnes de Can Pòlit, la carena de Can Fonollet, el bosc de Can Pi de Vilaroc i molts altres espais amenaçats per aquells aprofitaments que no prohibeix aquest Pla Especial.

Malgrat que el Pla Especial reconeix l'interès ecològic de tot aquest entorn natural i rural i que reitera diverses vegades la seva rellevància com a part del connector ecològic occidental, la realitat és que acaba prioritzant l'existència de material geològic de bona qualitat en aquests indrets i la possibilitat d'explotar-lo per sobre de la protecció integral d'aquest territori. I acaba definint una part d'aquest connector com a àrea condicionada per a la implantació d'activitats extractives. Permetre que es pugui trinxar aquest espai amb l'obertura de noves extractives no sembla la millor estratègia per garantir la necessària protecció i conservació d'aquesta franja ecològica essencial...

Arribats a aquest punt, cal recordar a l'equip redactor del Pla Especial i a l'Ajuntament de Rubí la transcendència del connector ecològic que passa per Rubí. De fet, va ser el mateix Ajuntament de Rubí qui va impulsar, a partir de diverses resolucions³ parlamentàries, l'estudi i la delimitació d'aquesta franja territorial de connexió ecològica entre espais naturals d'interès de les serralades litoral i prelitoral.

Així, la Direcció General de Patrimoni Natural i Medi Físic del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya va encarregar l'any 2000, a instància de l'Ajuntament de Rubí,

³ Resolucions 552/V (de 16 d'abril de 1998), 554/V (de 6 de maig de 1998) i 941/V (de 16 de juny de 1999) del Parlament de Catalunya.

els estudis⁴ tècnics sobre la connectivitat ecològica entre els espais naturals de Sant Llorenç del Munt-Serra de l'Obac i la Serra de Collserola.

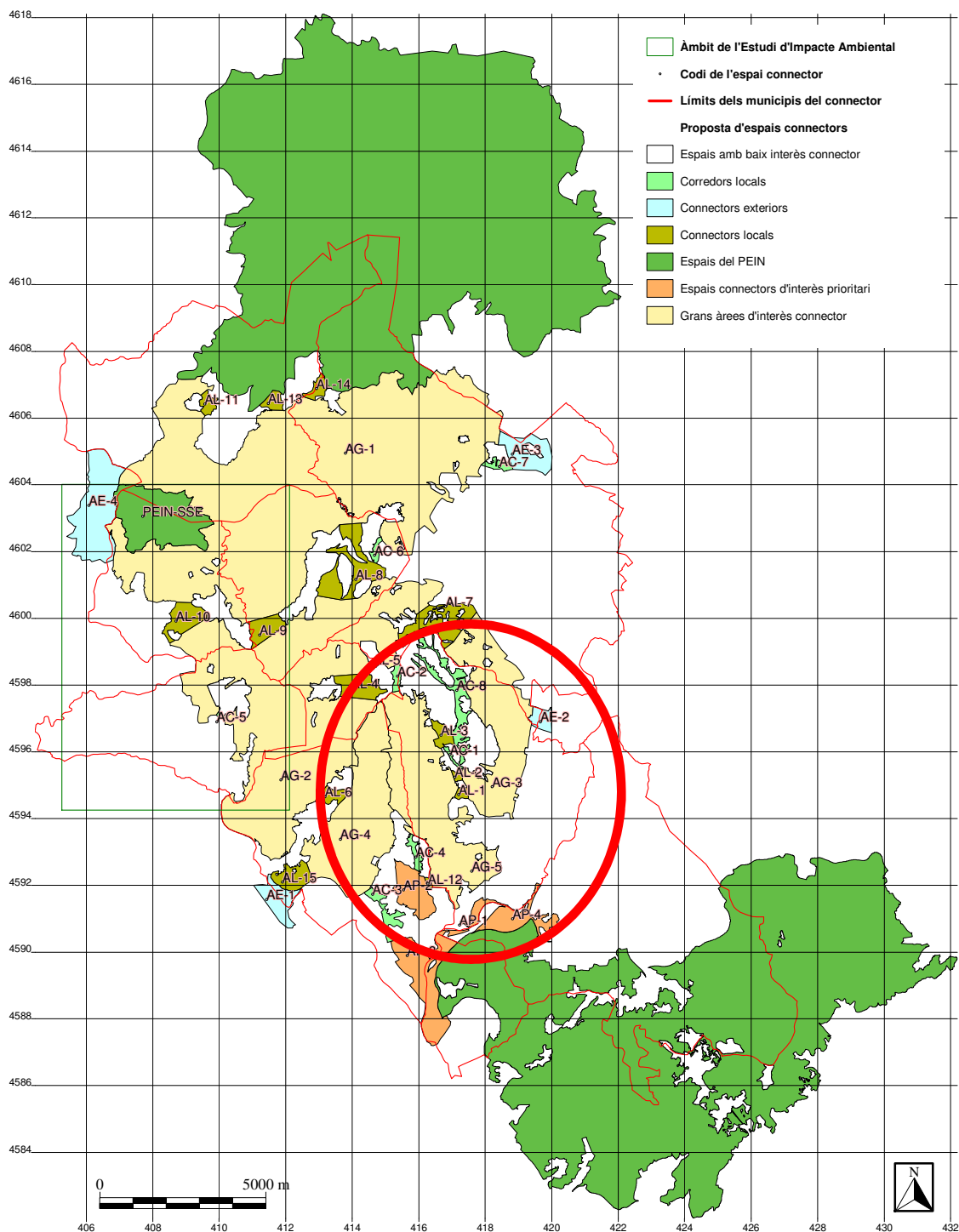
Aquests estudis van determinar els espais i elements territorials d'especial interès per a la connectivitat ecològica entre els dos espais naturals esmentats. Aquest connector ecològic, conegut com a connector ecològic de Rubí o connector ecològic occidental, té un àmbit territorial que s'estén entre 10 municipis, set dels quals són del Vallès Occidental i tres del Baix Llobregat. Són: Vacarisses, Viladecavalls, Terrassa, Ullastrell, Olesa de Montserrat, Abrera, Castellbisbal, Rubí, Sant Cugat del Vallès i El Papiol.

En la següent figura es pot observar la delimitació d'aquest connector ecològic feta per Bosch i Mayor:

⁴ Bosch, R. 2000. Elements per a la formulació d'unes directrius territorials de connectivitat ecològica al Vallès. Departament de Medi Ambient. Direcció General de Patrimoni Natural i Medi Físic. Generalitat de Catalunya. Estudi Tècnic.

Bosch, R. 2001. Determinació i diagnosi dels elements d'especial interès connector per a garantir la permeabilitat ecològica en el Corredor Biològic de Rubí. Departament de Medi Ambient. Direcció General de Patrimoni Natural i Medi Físic. Generalitat de Catalunya. Estudi Tècnic.

Mayor, X. 2001. Connectivitat ecològica i xarxa d'espais naturals: el connector occidental entre Sant Llorenç del Munt i Collserola. Departament de Medi Ambient. Direcció General de Patrimoni Natural i Medi Físic. Generalitat de Catalunya. Estudi Tècnic.

Font: Determinació i diagnosi dels elements d'especial interès connector per a garantir la permeabilitat ecològica en el corredor biològic de Rubí". Rafael Bosch Janer. Direcció General de Patrimoni Natural i del Medi Físic del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya Novembre de 2001.

Més enllà d'aquesta acció impulsada pel mateix Ajuntament de Rubí, **cal destacar que l'interès d'aquest connector i la necessitat de protegir-lo es posen de manifest en el Pla Territorial Metropolità de Barcelona (PTMB)**. Així, el PTMB recull la funcionalitat connectora dels terrenys agroforestals que formen part de la Serra de l'Oleguera, de la Serra de Can Riquer, de

la plana de Can Serrafossà o de la vall del torrent Fondo entre Can Serrafossà i Can Balasc, entre d'altres, integrant-los en el **sistema d'espais oberts de protecció especial d'interès connector** del pla esmentat. Així ho remarca també l'informe de l'Oficina Territorial d'Acció i Avaluació Ambiental de 23 de juliol de 2015.

I aquest interès connector també el remarca la proposta de Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) de Rubí, aprovada provisionalment el 10 de juny de 2010, que integra de manera majoritària els terrenys compresos en el connector occidental de Rubí dins dels sòls qualificats amb la clau 62 **"Zones d'especial interès ecològic i paisatgístic"**. Espais en els quals s'ha de garantir la protecció i conservació del connector ecològic de primer i segon ordre, mantenint l'estructura i els valors paisatgístics que presenten. Així ho remarca també l'informe de l'Oficina Territorial d'Acció i Avaluació Ambiental de 23 de juliol de 2015, que considera que la protecció del connector occidental no s'ha integrat de manera clara en la proposta de Pla Especial, la qual limita, segons el citat organisme, la protecció de l'interès connector als corredors hidrogràfics (que el Pla Especial sí que deixa fora dels aprofitaments extractius) sense tenir en compte la importància del conjunt del mosaic agroforestal que envolta aquests corredors fluvials com a connector ecològic.

Per tot plegat, entenem que la proposta de Pla Especial d'activitats extractives no integra aquestes prescripcions i acaba reduint, *de facto*, la magnitud i la importància d'aquest connector al seu pas pel terme de Rubí. Una decisió que cal lamentar i que instem a què sigui replantejada de forma radical, per garantir l'aplicació d'allò que el PTMB o la nova proposta de POUM de Rubí estan fixant, i que les evidències científiques i tècniques posen de manifest.

➔ **El Pla Especial no integra ni respecta les directrius de protecció del sòl no urbanitzable que estableix el nou Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) de Rubí.**

El Pla Especial de les extractives pren com a marc de referència el Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU) vigent, i s'acull a la possibilitat que ofereix l'anacrònic PGO d'implantar usos extractius en el sòl no urbanitzable. Cerca, per tant, l'encaix en el marc urbanístic vigent, estratègia fins a cert punt lògica des del punt de vista de la legalitat vigent, però no tant des del punt de vista conceptual i de model territorial que es vol preservar.

En aquest sentit, el que resulta inconcebible és que el Pla Especial no tingui en consideració l'aportació que el nou Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) de Rubí, aprovat provisionalment el 10 de juny de 2010, fa en relació a la protecció i conservació del sòl no urbanitzable del municipi. No hi ha coherència entre el que planteja el Pla Especial i el que està plantejant el POUM que l'Ajuntament està tramitant. De manera que els nivells de protecció del territori són diferents en un pla que en l'altre.

Si ens fixem en els usos extractius, **el nou POUM considera (i així ho fa explícit) que són aprofitaments incompatibles en dues categories del sòl no urbanitzable: les "Zones d'especial interès ecològic i paisatgístic" (clau 62) i les "Zones d'interès ecològic i paisatgístic" (clau 63).** De fet, limita els usos extractius als espais declarats com a **"Zones d'activitat temporal extractiva"**, que segons la normativa del POUM són només aquelles àrees on *"s'hi ha desenvolupat o s'hi estan desenvolupant activitats extractives"*. És més, cal observar que el POUM no preveu l'ocupació de nous espais per a futures activitats extractives fora d'aquests àmbits. Però si analitzem el Pla Especial que regularà les activitats extractives,

constatem que hi ha importants espais que el POUM qualifica com a "Zones d'especial interès ecològic i paisatgístic" i "Zones d'interès ecològic i paisatgístic" en les quals es podrà acabar implantant un ús aprofitament extractiu, com és el cas de la Serra de Can Riquer Vell o la plana de Can Serrafossà, entre d'altres espais d'interès.

Només cal rellegir les normes urbanístiques del nou POUM per observar que el Pla Especial no les té en compte:

Art. 219 Zona d'especial interès ecològica i paisatgística (clau 62)

1 Definició

S'inclouen dins d'aquesta categoria els àmbits forestals i agrícoles dels connectors occidental (Serra de Can Riquet) i oriental (Serra de Guilera) i altres àmbits municipals que per llur interès natural, ecològic i paisatgístic han d'ésser exclosos dels processos d'urbanització o edificació i quedar subjectes a intervencions de conservació i millora.

L'objectiu d'aquesta categoria és garantir la protecció i conservació del connector ecològic de primer i segon ordre mantenint l'estructura física, i els valors paisatgístics de referència municipal associats.

Art. 220 Agrícola (clau 62a)

1 La subzona agrícola ve identificada en els plànols d'ordenació amb la clau 62a.

2 Usos admesos

Usos preferents: Agrícola i ramader.

Altres usos: Vénen determinats per l'Art. 216 d'aquestes Normes.

3 Regulació a. Estructura de la propietat. Tindran consideració d'indivisibles aquelles finques de dimensió inferior a 60.000 m². Es podran subdividir per agregar-se a altre veïnes sempre que la finca resultant sigui iguali o superi la unitat mínima de conreu. b. Relleu. Totes les intervencions que suposin alterar les condicions topogràfiques del territori requeriran llicència municipal i hauran de respectar: - Es prohibeixen els moviments de terres que puguin comportar riscos d'acceleració artificial de l'erosió (pendents superiors al 5%) especialment en aquells terrenys més vulnerables, com és el cas dels careners i les torrenteres.

Art. 221 Forestal (clau 62b)

1 La subzona forestal ve identificada en els plànols d'ordenació amb la clau 62b.

2 Usos admesos

Usos preferents: Forestal i ramader.

Altres usos: Vénen determinats per l'Art. 216 d'aquestes Normes.

3 Regulació a. Estructura de la propietat. Tindran consideració d'indivisibles aquelles finques de dimensió inferior a 500.000 m². Es podran subdividir per agregar-se a altre veïnes sempre que la finca resultant sigui iguali o superi la unitat mínima de producció forestal. b. Relleu. - Es prohibeixen els moviments de terres que puguin comportar riscos d'acceleració artificial de l'erosió, especialment en aquells terrenys que, per llurs característiques de pendent o altres, resulten més vulnerables, com és el cas dels careners i les torrenteres. - Es prohibeixen totes les

obres de rompuda, explanació o abancament, i en especial, les d'extracció d'àrids i sorres, així com actuacions que suposin la desaparició d'arbres i el condicionament del sòl per altres usos.

Art. 225 Zona d'activitat temporal extractiva (clau 66)

1 Definició

Són aquelles àrees on s'hi ha desenvolupat o s'hi estan desenvolupant activitats extractives que han alterat les condicions originals del terreny.

El desenvolupament d'aquesta zona requerirà la formulació prèvia del Pla Especial marc d'activitats extractives que aquest POUM preveu a la fitxa "PE2 Pla Especial marc d'activitats extractives" d'aquestes Normes.

2 Regulació

Es formularà un PE urbanístic pel conjunt d'aquestes zones que establirà les condicions i mesures per a la seva explotació si s'escau i per a la seva restauració.

El Pla Especial urbanístic específic desenvoluparà i concretarà els usos admesos en cada un dels àmbits delimitats pel pla marc d'acord amb les determinacions i el que estableixen aquestes Normes per a aquesta zona.

3 Transitorietat a. Mentre no s'aprovi definitivament el Pla especial marc de les activitats extractives i l'específic de cada sector, les activitats actuals legalitzades podran continuar l'activitat d'acord amb les condicions establertes per a l'explotació en cadascuna de les autoritzacions a les que estan sotmeses.

➔ El Pla Especial retrocedeix en el que ha estat la lluita municipal contra la implantació d'activitats extractives altament impactants en el territori.

El Pla Especial és fins i tot incongruent amb l'acció que va desenvolupar l'Ajuntament de Rubí l'any 1999 per evitar que prosperés la sol·licitud d'una promotora (Tejala en aquest cas) per obrir una extractiva a la Serra de Can Riquer Vell, una zona central i estratègica del connector ecològic occidental al seu pas pel terme de Rubí.

En aquell moment l'Ajuntament va denegar aquesta llicència, que hagués suposat la destrossa d'aquest paratge, i es va defensar a les instàncies judicials oportunes, després del corresponent recurs per la promotora, la necessitat de protegir aquest gran espai atès que formava part del connector ecològic entre la Serra de Collserola i Sant Llorenç del Munt, així com per la presència de flora i fauna d'interès i protegida.

Ara, paradoxalment, el Pla Especial donarà cobertura perquè a l'espai de la Serra de Can Riquer Vell, segons la proposta que tenim sobre la taula, s'hi pugui acabar obrint una extractiva. Només es prohibeix l'extracció sota mateix de les ruïnes d'aquestes antigues masies de Rubí (Can Riquer i Can Riquer Vell), a la resta de la serra es podrà dur a terme l'aprofitament extractiu. Un veritable contrasentit. En lloc de progressar, i costa molt d'entendre, amb aquest Pla sembla que anem enrere en determinats aspectes essencials i que semblaven ja superats.

➔ Altres deficiències de la proposta de Pla Especial.

El Pla Especial presenta altres incongruències rellevants. Per exemple, estableix com a no aptes per al pas de vehicles pesants determinats trams del **camí Vell d'Ullastrell** per a vehicles que vagin o vinguin de dipòsits controlats de residus, com el tram que va des del trencall de Can Feliu i el trencall d'entrada a l'institut Foix. Aquesta decisió, que és lògica i que és correcta, no es manté per al cas de les activitats extractives, on aquest mateix tram sí que podrà ser emprat, amb determinades condicions, per al pas de vehicles pesants. Obviant que en els dos casos (abocadors i activitats extractives) hi ha un trànsit molt elevat de vehicles pesants, i que en els dos casos aquest fet genera evidents molèsties i riscos per a la resta d'usuaris. Si un carrer no és apte per a vehicles que van a un abocador, tampoc ho ha de ser per a vehicles que van a una extractiva.

També sobta moltíssim constatar com el Pla Especial fa **reiterades referències a l'associació entre restauració d'activitats extractives i implantació de dipòsits controlats de residus**. Fa tota la sensació que el Pla Especial vulgui donar cobertura a futures restauracions d'activitats extractives mitjançant la instal·lació de nous abocadors. De veritat, sobta que sí el que es vol és pràcticament eliminar la possibilitat d'implantar nous abocadors a Rubí, es dediqui un capítol sencer de la normativa del Pla Especial a les condicions per obrir dipòsits controlats (Capítol 3. Obertura de dipòsits controlats), o que es detallin en altres capítols les condicions per a l'ampliació de dipòsits controlats (no havíem quedat que no en volíem?) i al seu seguiment i control. Moltes referències a les possibilitats d'obrir i ampliar dipòsits controlats però, en canvi, el Pla Especial no fa esment d'altres alternatives de restauració molt menys agressives i molt més sostenibles, com la pròpia naturalització dels terrenys afectats per exemple.

En aquest sentit, ens hauria de fer reflexionar la següent afirmació que es fa en el marc de l'informe de l'Oficina Territorial d'Acció i d'Avaluació Ambiental, que diu textualment: *"Pel que fa a la restauració, la proposta (de Pla Especial) condiciona el reblert i la restauració de les activitats extractives a la implantació de dipòsits controlats de residus, de diferent tipologia, limitant una restauració que no sigui una implantació d'aquest tipus d'activitats. En aquest sentit, es considera que la proposta ha de potenciar una restauració que permeti la recuperació dels valors i la funcionalitat ecosistèmica dels terrenys, abans de la seva explotació, amb independència del tipus d'activitat de rebliment que s'hi desenvolupi, la idoneïtat de la qual serà valorada en l'autorització corresponent"*.

D'altra banda, és preocupant constatar que s'obri la possibilitat d'ampliar activitats **extractives de grans dimensions i altament problemàtiques a Rubí**, com la de Can Carreras o Can Canyadell al sector nord, o la de Can Balasc o de Cova Solera al sector sud. Si més no, a la cartografia del Pla Especial els espais no urbanitzables que envolten aquestes activitats es consideren àrees condicionades d'extracció de materials. Possibilitat, per exemple, que ens podria situar en un escenari futur en el que el gran dipòsit de Can Balasc s'acabés unint al gran forat de Cova Solera.

Finalment, cal dir que **la proposta de Pla Especial presenta nombroses mancances puntuals**, de nomenclatura, d'ubicació d'espais, de representació cartogràfica, fins i tot de tipus ortogràfic. Especialment preocupants són aspectes com que s'hagi incorporat l'espai que ocupa l'institut JV Foix dins de les àrees condicionades d'extracció de materials. O que la cartografia presenta nombroses taques en blanc en les que es desconeix què hi proposa el Pla

Especial. Són espais protegits de futures activitats extractives i abocadors? Cal que la cartografia sigui completa i molt clara en aquest sentit, un Pla Especial no pot deixar portes obertes a determinades interpretacions que puguin anar en contra de l'interès que persegueixi el municipi.

5. CONCLUSIONS

El Pla Especial, en els termes actuals, no és el Pla Especial que estàvem reclamant des de fa anys a nivell d'entitats (com el CEPNA) ni tampoc és el Pla Especial que vam reclamar en el pla de treball de l'Alternativa d'Unitat Popular (AUP).

Davant de la gran petjada que han deixat (i deixaran) les activitats extractives que han operat i que encara operen al terme de Rubí, entenem que ara el que pertoca en defensa de l'interès comú és l'adopció d'una estratègia molt més restrictiva en relació a possibles sol·licituds de futures obertures i/o ampliacions d'activitats extractives i, encara més, de dipòsits controlats de residus. Entenem que Rubí ja ha pagat un preu molt alt a nivell territorial, i que ha contribuït de forma excepcional a les necessitats de l'economia de la construcció, molt per sobre d'altres territoris.

Ens urgeix, en conseqüència, una política municipal que garanteixi la màxima protecció i conservació possible del Sòl No Urbanitzable que ens queda, i que eviti que es continuï sotmetent l'entorn natural i rural de Rubí, quan encara tenim moltíssimes ferides territorials i socials obertes, a nous aprofitaments i usos que impliquin la seva destrucció o la seva pertorbació dràstica, com seria el cas de noves extractives o de nous abocadors (a més dels ja existents).

Cal canviar, per tant, radicalment l'enfoc d'aquest Pla Especial i deixar enrere una versió, l'actual, que dona peu a noves activitats extractives i dipòsits de residus en terrenys tan sensibles ecològicament com el connector biològic occidental.

El Pla Especial que sempre hem defensat ha de servir per acabar de blindar el territori de Rubí davant de noves activitats extractives i de nous abocadors, de manera que ha d'establir les mesures necessàries per tal que aquest tipus d'aprofitaments no s'hi puguin desenvolupar. I ha de servir també per acabar d'ordenar les activitats extractives actuals, garantint la seva restauració de forma acurada i sostenible.

Per tant, proposem una modificació substancial de la proposta de Pla Especial i del seu enfoc, amb la integració de les següents directrius:

- Garantir la protecció integral d'aquells espais que el POUM aprovat provisionalment qualifica com a "Zones d'especial interès ecològic i paisatgístic" i com a "Zones d'interès ecològic i paisatgístic". Entre d'altres, per tant, el connector occidental al seu pas pel terme de Rubí.
- Limitar l'ús extractiu (activitats extractives) a aquells espais que el POUM aprovat provisionalment qualifica com a "Zones d'activitat temporal extractiva", i condicionar el seu funcionament i la seva restauració.

Consideracions i reflexions sobre la proposta de
"Pla Especial de regulació de les activitats extractives i la seva restauració"

- Prohibir la restauració de les activitats extractives mitjançant la implantació de dipòsits controlats de residus, exceptuant els monodipòsits de terres netes.
- Potenciar les alternatives a la restauració clàssica amb la implantació de dipòsits controlats de residus.